

КАБІНЕТ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ ПОСТАНОВА

від 5 червня 2019 р. № 483
Київ

Про затвердження Положення про покладення спеціальних обов'язків на учасників ринку електричної енергії для забезпечення загальносуспільних інтересів у процесі функціонування ринку електричної енергії

{Із змінами, внесеними згідно з Постановами КМ

[№ 512 від 12.06.2019](#)

[№ 803 від 21.08.2019](#)

[№ 1003 від 09.12.2019](#)

[№ 400 від 20.05.2020](#)

[№ 694 від 05.08.2020](#) }

{Зміни до Постанови додатково див. в Постанові КМ

[№ 718 від 22.07.2020](#) }

{Із змінами, внесеними згідно з Постановами КМ

[№ 749 від 19.08.2020](#)

[№ 1325 від 28.12.2020](#)

[№ 182 від 03.03.2021](#)

[№ 238 від 24.03.2021](#)

[№ 439 від 28.04.2021](#)

[№ 518 від 26.05.2021](#)

[№ 659 від 29.06.2021](#)

[№ 767 від 28.07.2021](#)

[№ 859 від 11.08.2021](#)

[№ 299 від 16.03.2022](#)

[№ 453 від 16.04.2022](#)

[№ 775 від 07.07.2022](#)

[№ 1206 від 28.10.2022](#)

[№ 262 від 24.03.2023](#)

[№ 363 від 21.04.2023](#)

[№ 384 від 25.04.2023](#)

[№ 544 від 30.05.2023](#)

[№ 1375 від 27.12.2023](#)

[№ 1385 від 22.12.2023](#) }

Відповідно до [статті 62](#) Закону України “Про ринок електричної енергії” Кабінет Міністрів України **постановляє**:

1. Затвердити [Положення про покладення спеціальних обов’язків на учасників ринку електричної енергії для забезпечення загальносуспільних інтересів у процесі функціонування ринку електричної енергії](#), що додається.

1¹. Постачальникам універсальних послуг, державному підприємству “Гарантований покупець”, державному підприємству “Національна атомна енергогенеруюча компанія “Енергоатом”, приватному акціонерному товариству “Укргідроенерго” до 15 вересня 2021 р. укласти договори про надання послуг із забезпечення доступності електричної енергії для побутових споживачів постачальником універсальних послуг та гарантованим покупцем, передбачених [додатками 2 та 4](#) до Положення, затвердженого цією постановою.

{Постанову доповнено пунктом 1¹ згідно з Постановою КМ № 439 від 28.04.2021; із змінами, внесеними згідно з Постановами КМ № 518 від 26.05.2021, № 659 від 29.06.2021, № 767 від 28.07.2021; в редакції Постанови КМ № 859 від 11.08.2021}

1². Постачальникам універсальних послуг, державному підприємству “Національна атомна енергогенеруюча компанія “Енергоатом”, операторам системи розподілу забезпечити до 30 вересня 2021 р. купівлю-продаж на електронних аукціонах електричної енергії, необхідної для виконання у жовтні 2021 р. спеціальних обов’язків із забезпечення доступності електричної енергії для побутових споживачів, визначених у [Положенні](#), затвердженому цією постановою.

{Постанову доповнено пунктом 1² згідно з Постановою КМ № 859 від 11.08.2021}

1³. Приватному акціонерному товариству “Укргідроенерго” до 27 вересня 2021 р. забезпечити авансування державному підприємству “Гарантований покупець” послуги із забезпечення доступності електричної енергії для побутових споживачів у сумі 1 млрд. гривень.

Сума невикористаного авансування станом на 31 грудня 2021 р. підлягає поверненню приватному акціонерному товариству “Укргідроенерго” до 15 січня 2022 року.

{Постанову доповнено пунктом 1³ згідно з Постановою КМ № 859 від 11.08.2021}

1⁴. Державному підприємству “Національна атомна енергогенеруюча компанія “Енергоатом” здійснити продаж електричної енергії державному підприємству “Гарантований покупець” на жовтень та листопад 2021 р. за двосторонніми договорами на електронних аукціонах за ціною 150 гривень за МВт•год. у обсягах, що відповідають коригуванням на фактичні дані щодо погодинних обсягів споживання електричної енергії побутовими споживачами у серпні та вересні 2021 року.

{Постанову доповнено пунктом 1⁴ згідно з Постановою КМ № 859 від 11.08.2021}

1⁵. Приватному акціонерному товариству “Укргідроенерго” здійснити продаж електричної енергії державному підприємству “Гарантований покупець” на жовтень та листопад 2021 р. електричної енергії за двосторонніми договорами на електронних аукціонах за ціною 10 гривень за МВт•год у обсягах, що відповідають коригуванням на фактичні дані щодо погодинних обсягів споживання електричної енергії побутовими споживачами у серпні та вересні 2021 р. в торговій зоні “Острів Бурштинської ТЕС” та розраховані державним підприємством “Гарантований покупець”.

{Постанову доповнено пунктом 1⁵ згідно з Постановою КМ № 859 від 11.08.2021}

1⁶. Державному підприємству “Гарантований покупець” здійснити продаж:

додаткових обсягів електричної енергії постачальникам універсальних послуг згідно з діючими до прийняття цієї постанови договорами на жовтень та листопад 2021 року;

електричної енергії, що купується відповідно до [пункту 1⁵](#) цієї постанови, за двосторонніми договорами та на організованих сегментах ринку електричної енергії.

{Постанову доповнено пунктом 1⁶ згідно з Постановою КМ [№ 859 від 11.08.2021](#)}

1⁷. На період надання постачальником “останньої надії” оператору системи передачі послуги із забезпечення безперебійного функціонування постачальника “останньої надії” тариф на послуги постачальника “останньої надії” визначається Національною комісією, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, на нульовому рівні.

{Постанову доповнено пунктом 1⁷ згідно з Постановою КМ [№ 299 від 16.03.2022](#) - діє до 31 грудня 2022 року}

1⁸. Рекомендувати Національній комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, погодити кошторис витрат державного підприємства зовнішньоекономічної діяльності “Укрінтеренерго” на провадження ним операційної діяльності на виконання функції постачальника “останньої надії” на 2023 і 2024 роки та довести до відома оператора системи передачі.

{Постанову доповнено пунктом 1⁸ згідно з Постановою КМ [№ 363 від 21.04.2023](#) - застосовується з 1 квітня 2023 року; із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ [№ 1385 від 22.12.2023](#)}

2. Ця постанова набирає чинності з 1 липня 2019 р. та діє до 30 квітня 2024 року, крім положень, які регулюють питання надання послуги із забезпечення безперебійного функціонування постачальника “останньої надії”, що надається оператору системи передачі постачальником “останньої надії”, які діють до 31 грудня 2024 року.

{Пункт 2 із змінами, внесеними згідно з Постановами КМ [№ 1325 від 28.12.2020](#), [№ 238 від 24.03.2021](#), [№ 439 від 28.04.2021](#), [№ 518 від 26.05.2021](#), [№ 659 від 29.06.2021](#), [№ 767 від 28.07.2021](#), [№ 859 від 11.08.2021](#), [№ 453 від 16.04.2022](#), [№ 1206 від 28.10.2022](#), [№ 262 від 24.03.2023](#), [№ 363 від 21.04.2023](#) - застосовується з 1 квітня 2023 року, [№ 384 від 25.04.2023](#), [№ 544 від 30.05.2023](#), [№ 1375 від 27.12.2023](#), [№ 1385 від 22.12.2023](#)}

Прем'єр-міністр України

В. ГРОЙСМАН

Інд. 37

ЗАТВЕРДЖЕНО
постановою Кабінету Міністрів України
від 5 червня 2019 р. № 483
(в редакції постанови Кабінету Міністрів України
[від 11 серпня 2021 р. № 859](#))

ПОЛОЖЕННЯ
про покладення спеціальних обов'язків на учасників
ринку електричної енергії для забезпечення

загальносуспільних інтересів у процесі функціонування ринку електричної енергії

1. З метою забезпечення загального економічного інтересу в електроенергетичній галузі України, необхідного для задоволення інтересів громадян, суспільства і держави, та забезпечення сталого довгострокового розвитку електроенергетичної галузі і конкурентоспроможності національної економіки на учасників ринку відповідно до [статті 62](#) Закону України “Про ринок електричної енергії” у порядку, передбаченому цим Положенням, тимчасово покладаються спеціальні обов’язки.

Цим Положенням визначено:

загальносуспільний інтерес, для забезпечення якого на учасників ринку покладаються спеціальні обов’язки;

зміст та обсяг спеціальних обов’язків, що покладаються на учасників ринку електричної енергії для забезпечення загальносуспільних інтересів у процесі функціонування ринку електричної енергії згідно з цим Положенням (далі - спеціальні обов’язки);

учасників ринку, на яких покладаються спеціальні обов’язки;

обсяг прав учасників ринку, на яких покладаються спеціальні обов’язки, необхідних для їх виконання;

категорії споживачів, яких стосуються спеціальні обов’язки;

територію та строк виконання спеціальних обов’язків;

джерела фінансування та порядок визначення компенсації, що надається учасникам ринку, на яких покладаються спеціальні обов’язки.

2. У цьому Положенні терміни вживаються у значенні, наведеному в [Законі України](#) “Про ринок електричної енергії”.

3. До категорій споживачів, яких стосуються спеціальні обов’язки, належать побутові споживачі, визначені у Законі України “Про ринок електричної енергії”, та споживачі (цілі споживання), визначені в абзацах [одинадцятому - чотирнадцятому](#) пункту 13 розділу XVII “Прикінцеві та перехідні положення” зазначеного Закону (далі - побутові споживачі).

Загальносуспільний інтерес, для забезпечення якого на учасників ринку покладаються спеціальні обов’язки, полягає у наданні послуг із забезпечення доступності електричної енергії для побутових споживачів.

4. Спеціальні обов’язки покладаються на таких учасників ринку електричної енергії:

виробників електричної енергії, перелік яких наведено у [додатку 1](#) (далі - виробники);

постачальників універсальних послуг;

гарантованого покупця;

операторів систем розподілу виключно в частині обов’язкового придбання технологічних витрат електричної енергії в порядку та на умовах, визначених цим Положенням;

постачальника “останньої надії”;

оператора системи передачі електричної енергії в частині придбання послуги із забезпечення безперебійного функціонування постачальника “останньої надії”.

{Пункт 4 доповнено абзацом згідно з Постановою КМ [№ 299 від 16.03.2022](#) - діє до 31 грудня 2022 року}

5. До спеціальних обов’язків належить:

постачання електричної енергії побутовим споживачам постачальників універсальних послуг за фіксованими цінами, визначеними у [додатку 3](#);

надання постачальниками універсальних послуг гарантованому покупцю послуг із забезпечення доступності електричної енергії для побутових споживачів (далі - послуга постачальників універсальних послуг) за договорами про надання послуг із забезпечення доступності електричної енергії для побутових споживачів постачальником універсальних послуг за примірною формою згідно з [додатком 2](#) і відповідне прийняття та оплата послуг постачальників універсальних послуг гарантованим покупцем;

надання гарантованим покупцем виробникам послуг із забезпечення доступності електричної енергії для побутових споживачів (далі - послуга гарантованого покупця) за договорами про надання послуг із забезпечення доступності електричної енергії для побутових споживачів гарантованим покупцем за примірною формою згідно з [додатком 4](#) і відповідне прийняття та оплата послуг гарантованого покупця виробниками;

придбання до 30 листопада 2022 р. операторами системи розподілу за результатами проведення електронних аукціонів у державного підприємства “НАЕК “Енергоатом” стандартного продукту BASE_M для компенсації власних технологічних витрат електричної енергії таких операторів системи розподілу в торговій зоні “об’єднаної енергосистеми України” в обсязі мінімальної величини технологічних витрат електричної енергії на її розподіл електричними мережами за годину в аналогічному місяці попереднього року з урахуванням показника ефективності технологічних витрат електричної енергії, визначеного рішеннями НКРЕКП, за ціною 1700 гривень за МВт*год. Зазначена ціна підлягає індексації на індекс цін виробників промислової продукції в кварталі, наступному за кварталом набрання чинності цим Положенням;

{Абзац п'ятий пункту 5 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ [№ 1206 від 28.10.2022](#)}

придбання постачальниками універсальних послуг, що діють в торговій зоні “об’єднаної енергосистеми України”, за результатами проведення електронних аукціонів у державного підприємства “НАЕК “Енергоатом” стандартних продуктів BASE_M для постачання побутовим споживачам таких постачальників універсальних послуг в обсязі їх мінімального споживання електричної енергії в торговій зоні “об’єднаної енергосистеми України” за годину в аналогічному місяці попереднього року за ціною індекс РДН BASE в торговій зоні “об’єднаної енергосистеми України” (“бази”) за період М-3, де М - розрахунковий місяць;

надання постачальником “останньої надії” оператору системи передачі послуги із забезпечення безперебійного функціонування постачальника “останньої надії” за договором надання послуги із забезпечення безперебійного функціонування постачальника “останньої надії” за примірною формою згідно з [додатком 7](#) і відповідне прийняття та оплата послуг постачальнику “останньої надії” оператором системи передачі.

{Пункт 5 доповнено абзацом згідно з Постановою КМ [№ 299 від 16.03.2022](#) - діє до 31 грудня 2022 року}

6. Вартість послуги гарантованого покупця, що надається виробникам гарантованим покупцем, розраховується для кожного виробника за методикою розрахунку вартості послуги із забезпечення доступності електричної енергії для побутових споживачів, що надається гарантованим покупцем виробнику електричної енергії, згідно з [додатком 6](#).

Вартість послуги постачальників універсальних послуг, що надається гарантованому покупцю постачальниками універсальних послуг, розраховується за кожним постачальником універсальних послуг за методикою розрахунку вартості послуги із забезпечення доступності електричної енергії для побутових споживачів, що надається постачальниками універсальних послуг гарантованому покупцю, згідно з [додатком 5](#).

Вартість послуги із забезпечення безперебійного функціонування постачальника “останньої надії”, що надається оператору системи передачі постачальником “останньої надії”, розраховується як 1/12 річного обсягу погодженого НКРЕКП кошторису витрат державного підприємства зовнішньоекономічної діяльності “Укрінтеренерго” (далі - державне підприємство “Укрінтеренерго”) на провадження ним операційної діяльності на виконання функцій постачальника “останньої надії”, сформованого відповідно до фінансового плану державного підприємства “Укрінтеренерго” на 2023 і 2024 роки.

{Пункт 6 доповнено абзацом згідно з Постановою КМ [№ 299 від 16.03.2022](#) - діє до 31 грудня 2022 року; в редакції Постанови КМ [№ 363 від 21.04.2023](#) - застосовується з 1 квітня 2023 року; із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ [№ 1385 від 22.12.2023](#)}

7. Виробники зобов'язані:

1) укласти з гарантованим покупцем договори про надання послуги із забезпечення доступності електричної енергії для побутових споживачів гарантованим покупцем (далі - договір 1);

2) своєчасно надавати гарантованому покупцю інформацію, необхідну для розрахунку прогнозованої та фактичної вартості послуги гарантованого покупця;

3) оплачувати своєчасно та у повному обсязі гарантованому покупцю вартість послуги гарантованого покупця;

4) виконувати інші умови договору 1;

5) оприлюднювати щомісяця до 25 числа місяця, що настає за розрахунковим періодом, на власному веб-сайті інформацію про вартість та оплату послуги гарантованого покупця.

8. Гарантований покупець зобов'язаний:

1) укласти з виробниками договори 1 та з постачальниками універсальних послуг договори про надання послуг із забезпечення доступності електричної енергії для побутових споживачів постачальником універсальних послуг (далі - договір 2);

2) оплачувати своєчасно та у повному обсязі постачальникам універсальних послуг вартість надання постачальниками універсальних послуг гарантованому покупцю послуг із забезпечення доступності електричної енергії для побутових споживачів за умови відсутності у постачальника універсальних послуг заборгованості перед державним підприємством “НАЕК “Енергоатом” за поставлену електричну енергію згідно з [пунктом 5](#) цього Положення;

{Підпункт 2 пункту 8 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ [№ 1206 від 28.10.2022](#)}

3) виконувати інші умови договорів 1 і 2;

4) оприлюднювати щомісяця до 25 числа місяця, що настає за розрахунковим періодом, на власному веб-сайті інформацію:

про вартість та оплату послуги постачальників універсальних послуг за розрахунковий місяць окремо за кожним постачальником універсальної послуги;

про вартість та оплату послуги гарантованого покупця за розрахунковий місяць окремо за кожним виробником.

9. Постачальники універсальних послуг зобов'язані:

1) здійснювати купівлю електричної енергії на електронних аукціонах за двосторонніми договорами, на ринку “на добу наперед” та внутрішньодобовому ринку електричної енергії в обсягах, що необхідні для постачання побутовим споживачам;

2) здійснювати надання універсальних послуг побутовим споживачам за фіксованими цінами, визначеними у [додатку 3](#);

3) укласти з гарантованим покупцем договір 2;

4) своєчасно надавати гарантованому покупцю всі необхідні дані для розрахунку прогнозованої та фактичної вартості послуги постачальників універсальних послуг та виконувати інші умови договору 2;

5) оприлюднювати щомісяця до 25 числа місяця, що настає за розрахунковим періодом, на власному веб-сайті інформацію про погодинні фактичні обсяги продажу електричної енергії побутовим споживачам;

6) здійснювати купівлю стандартних продуктів BASE_M в обсязі мінімального споживання електричної енергії побутовими споживачами відповідного постачальника універсальних послуг за годину в аналогічному місяці попереднього року відповідно до умов, визначених [пунктом 5](#) цього Положення.

У разі коли під час розрахунку фактичної вартості послуги постачальників універсальних послуг, що надається постачальником універсальної послуги гарантованому покупцю, постачальник універсальних послуг до 12 (включно) числа місяця, що настає за розрахунковим, не отримав від операторів системи розподілу та/або оператора системи передачі, на території яких провадить ліцензовану діяльність з постачання електричної енергії побутовим споживачам, лист-підтвердження фактичних обсягів електричної енергії, необхідних для задоволення потреб побутових споживачів за розрахунковий місяць, постачальник універсальних послуг вважає такі обсяги рівними нулю.

{Пункт 9 доповнено абзацом згідно з Постановою КМ № 1206 від 28.10.2022}

Якщо за розрахунковий місяць загальний фактичний обсяг електричної енергії, необхідний для задоволення потреб побутових споживачів, операторів системи розподілу/оператора системи передачі, на території яких постачальник універсальних послуг провадить ліцензовану діяльність з постачання електричної енергії побутовим споживачам, є рівним нулю, постачальник універсальних послуг до 15 (включно) числа місяця, що настає за розрахунковим, здійснює повернення коштів, які отримано від гарантованого покупця в рахунок оплати прогнозованої вартості послуги постачальників універсальних послуг, що надається постачальником універсальних послуг гарантованому покупцю.

{Пункт 9 доповнено абзацом згідно з Постановою КМ № 1206 від 28.10.2022}

Після отримання постачальником універсальних послуг від оператора системи розподілу та/або оператора системи передачі, на території яких постачальник універсальних послуг провадить ліцензовану діяльність з постачання електричної енергії

побутовим споживачам, листа-підтвердження фактичних обсягів електричної енергії, необхідних для задоволення потреб побутових споживачів, постачальник універсальних послуг здійснює протягом трьох робочих днів перерахунок фактичної вартості послуги постачальників універсальних послуг, що надається постачальником універсальної послуги гарантованому покупцю, за такий розрахунковий період та надає гарантованому покупцю оновлений розрахунок одночасно з актом коригування до акта приймання-передачі послуг постачальників універсальних послуг, що надаються постачальником універсальних послуг.

{Пункт 9 доповнено абзацом згідно з Постановою КМ № 1206 від 28.10.2022}

Після підписання акта коригування з постачальником універсальних послуг, гарантованим покупцем та виробниками електричної енергії, яким гарантований покупець надає послугу гарантованого покупця, протягом п'яти робочих днів здійснюється перерахунок фактичної вартості послуги гарантованого покупця, що надається гарантованим покупцем, за відповідний розрахунковий період та оформляється акт коригування до акта приймання-передачі послуг, що надається гарантованим покупцем.

{Пункт 9 доповнено абзацом згідно з Постановою КМ № 1206 від 28.10.2022}

Протягом п'яти робочих днів з дати підписання актів коригування з виробниками гарантований покупець та виробники здійснюють повернення та/або доплату коштів за послугу відповідного розрахункового періоду з урахуванням розміру послуги гарантованого покупця, зазначеної в актах коригування.

{Пункт 9 доповнено абзацом згідно з Постановою КМ № 1206 від 28.10.2022}

Постачальники універсальних послуг під час розрахунку прогнозованої вартості послуги постачальників універсальних послуг не враховують обсяги споживання електричної енергії, необхідні для задоволення потреб побутових споживачів на території операторів системи розподілу/оператора системи передачі, якими не надано листи-підтвердження фактичних обсягів споживання електричної енергії побутовими споживачами за попередні розрахункові періоди.

{Пункт 9 доповнено абзацом згідно з Постановою КМ № 1206 від 28.10.2022}

9^а. Постачальник “останньої надії” зобов'язаний:

1) укласти з оператором системи передачі договір про надання послуги із забезпечення безперебійного функціонування постачальника “останньої надії” за примірною формою згідно з [додатком 7](#);

2) надавати оператору системи передачі послугу із забезпечення безперебійного функціонування постачальника “останньої надії” за договором про надання послуг із забезпечення безперебійного функціонування постачальника “останньої надії” за формою згідно з [додатком 7](#);

3) після погашення постачальником “останньої надії” заборгованості із заробітної плати, яка виникла протягом 2022 року, надходження, отримані постачальником “останньої надії” у вигляді пені та штрафів, спрямовувати виключно на погашення податкового боргу, після чого - на погашення заборгованості перед оператором системи передачі за небаланси електричної енергії.

{Підпункт 3 пункту 9^а в редакції Постанов КМ № 363 від 21.04.2023 - застосовується з 1 квітня 2023 року, № 1385 від 22.12.2023}

{Положення доповнено пунктом 9^а згідно з Постановою КМ № 299 від 16.03.2022 - діє до 31 грудня 2022 року}

9². Оператор системи передачі зобов'язаний:

1) укласти з постачальником “останньої надії” договір про надання послуги із забезпечення безперебійного функціонування постачальника “останньої надії” за примірною формою згідно з [додатком 7](#);

2) здійснювати своєчасно та у повному обсязі оплату постачальнику “останньої надії” вартості послуги із забезпечення безперебійного функціонування постачальника “останньої надії”.

{Положення доповнено пунктом 9² згідно з Постановою КМ [№ 299 від 16.03.2022](#) - діє до 31 грудня 2022 року}

9³. Постачальник “останньої надії” має право отримувати від оператора системи передачі своєчасно та у повному обсязі оплату вартості послуги із забезпечення безперебійного функціонування постачальника “останньої надії”.

{Положення доповнено пунктом 9³ згідно з Постановою КМ [№ 299 від 16.03.2022](#) - діє до 31 грудня 2022 року}

10. Постачальники універсальних послуг мають право отримувати від гарантованого покупця оплату вартості послуги постачальників універсальних послуг.

11. Гарантований покупець має право:

своєчасно та в повному обсязі отримувати від виробників оплату вартості послуги гарантованого покупця;

своєчасно отримувати від виробників інформацію, необхідну для розрахунку прогнозованої та фактичної вартості послуги гарантованого покупця.

12. Оператор системи розподілу та оператор системи передачі зобов'язані:

1) до 9 числа місяця, що настає за розрахунковим періодом, за зверненнями постачальників універсальних послуг, які провадять на їх території ліцензовану діяльність постачання електричної енергії побутовим споживачам, здійснювати підтвердження фактичних загальних обсягів споживання електричної енергії, необхідної для задоволення потреб побутових споживачів, відповідно до договорів про надання послуг з розподілу (передачі) електричної енергії;

2) до 20 числа місяця, що настає за розрахунковим періодом, за зверненням гарантованого покупця, подавати інформацію про споживання за всіма точками комерційного обліку всіх побутових споживачів із зазначенням місячного обсягу споживання та ЕІС-коду точки комерційного обліку такого побутового споживача;

3) до 20 числа місяця, що настає за розрахунковим періодом, за зверненням гарантованого покупця, подавати інформацію про місячний обсяг відпуску електричної енергії виробниками та місячний обсяг споживання електричної енергії на території провадження ліцензованої діяльності відповідного оператора системи розподілу або оператора системи передачі;

13. Оператори системи розподілу до 30 листопада 2022 р. можуть здійснювати купівлю електричної енергії у вигляді стандартного продукту BASE_M у державного підприємства “НАЕК “Енергоатом” в обсязі мінімальної величини технологічних витрат електричної енергії на її розподіл електричними мережами за годину в аналогічному періоді попереднього року з урахуванням показника ефективності технологічних витрат електричної енергії, визначеного рішеннями НКРЕКП.

{Пункт 13 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ [№ 1206 від 28.10.2022](#)}

14. У разі коли в будь-який проміжок часу відповідно до Правил ринку, затверджених НКРЕКП, постачальник універсальних послуг набуває статусу “дефолтний”, постачання електричної енергії побутовим споживачам такого постачальника універсальних послуг здійснюється постачальником “останньої надії” за фіксованою ціною, зазначеною у [додатку 3](#).

У випадках, передбачених абзацом першим цього пункту, постачальник “останньої надії” набуває усіх прав та обов’язків відповідного постачальника універсальних послуг, передбачених цим Положенням, в межах території провадження діяльності відповідного постачальника універсальних послуг, крім обов’язку, передбаченого [абзацом шостим](#) пункту 5 цього Положення.

15. Учасники ринку, на яких покладено спеціальні обов’язки, мають права, передбачені цим Положенням, договорами, укладеними на виконання цього Положення, та законодавством.

16. Виконання спеціальних обов’язків, передбачених цим Положенням, повинне забезпечувати покриття економічно обґрунтованих витрат учасника ринку на їх виконання.

Джерелами фінансування витрат оператора системи розподілу за виконання спеціальних обов’язків є тарифи на послуги з розподілу електричної енергії відповідного оператора системи розподілу. У разі понесення витрат на виконання передбачених цим Положенням спеціальних обов’язків оператор системи розподілу має право клопотати про перегляд зазначених тарифів у порядку, визначеному НКРЕКП, або про здійснення інших заходів, передбачених відповідними нормативно-правовими актами, затвердженими НКРЕКП, з метою покриття своїх економічно обґрунтованих витрат.

Джерелами фінансування витрат виробників за виконання спеціальних обов’язків є відповідна компенсація, порядок здійснення якої визначається Кабінетом Міністрів України.

17. Територією виконання спеціальних обов’язків є територія України. Спеціальні обов’язки не застосовуються до діяльності з постачання електричної енергії побутовим споживачам, об’єкти яких розташовані на території, на якій органи державної влади тимчасово не здійснюють або здійснюють не в повному обсязі свої повноваження.

Строком виконання спеціальних обов’язків є строк чинності постанови Кабінету Міністрів України від 5 червня 2019 р. [№ 483](#) “Про затвердження Положення про покладення спеціальних обов’язків на учасників ринку електричної енергії для забезпечення загальносуспільних інтересів у процесі функціонування ринку електричної енергії” (Офіційний вісник України, 2019 р., № 49, ст. 1658).

{[Положення в редакції Постанов КМ № 512 від 12.06.2019, № 1003 від 09.12.2019, № 400 від 20.05.2020, № 694 від 05.08.2020, № 859 від 11.08.2021](#)}

Додаток 1
до Положення
(в редакції постанови Кабінету Міністрів
України
[від 11 серпня 2021 р. № 859](#))

ПЕРЕЛІК
виробників електричної енергії, на яких покладено спеціальні
обов'язки для забезпечення загальносуспільних інтересів у
процесі функціонування ринку електричної енергії

Державне підприємство “Національна атомна енергогенеруюча компанія
“Енергоатом” (виробник електричної енергії на атомних електростанціях)

ПрАТ “Укргідроенерго” (виробник електричної енергії на гідроелектростанціях)

{Додаток 1 в редакції Постанов КМ [№ 512 від 12.06.2019](#), [№ 1003 від 09.12.2019](#), [№ 400 від 20.05.2020](#), [№ 694 від 05.08.2020](#), [№ 859 від 11.08.2021](#)}

Додаток 2
до Положення
(в редакції постанови Кабінету Міністрів
України
[від 11 серпня 2021 р. № 859](#))

ПРИМІРНИЙ ДОГОВІР
про надання послуг із забезпечення доступності електричної
енергії для побутових споживачів постачальником універсальних
послуг

{Додаток 2 в редакції Постанов КМ [№ 512 від 12.06.2019](#), [№ 1003 від 09.12.2019](#), [№ 400 від 20.05.2020](#), [№ 694 від 05.08.2020](#); із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ [№ 238 від 24.03.2021](#); в редакції Постанови КМ [№ 859 від 11.08.2021](#)}

Додаток 3
до Положення
(в редакції постанови Кабінету Міністрів
України
[від 11 серпня 2021 р. № 859](#))

ФІКСОВАНІ ЦІНИ
на електричну енергію для побутових споживачів

1. Фіксовані ціни на електричну енергію для побутових споживачів становлять з 1 червня 2023 р. по 30 квітня 2024 р. включно:

Споживач	Фіксована ціна на електричну енергію в гривнях за 1 кВт·год		
	без податку на додану вартість	податок на додану вартість	з податком на додану вартість

Індивідуальні та колективні побутові споживачі (зокрема гуртожитки), а також споживачі (цілі споживання), які визначені в абзацах одинадцятому - чотирнадцятому пункту 13 розділу XVII “Прикінцеві та перехідні положення” Закону України “Про ринок електричної енергії”	2,2	0,44	2,64
---	-----	------	------

2. Фіксовані ціни, визначені [пунктом 1](#) цього додатка, застосовуються до електричної енергії, що купується у постачальників універсальних послуг та споживається:

1) індивідуальними та колективними побутовими споживачами, в тому числі у гуртожитках, що розраховуються за електричну енергію за загальним розрахунковим засобом обліку в частині споживання електричної енергії фізичними особами для задоволення власних побутових потреб, які не включають професійну та/або господарську діяльність;

2) у багатоквартирних житлових будинках (у тому числі гуртожитках) на технічні цілі (аварійне та евакуаційне освітлення, роботу індивідуальних теплових пунктів, котельнь, ліфтів, насосів, замково-переговорних пристроїв, протипожежних систем, систем вентиляції, димовидалення та кондиціонування, систем сигналізації, авіаційних маяків, що належать власникам квартир багатоквартирного будинку на праві спільної власності) та освітлення дворів, східців і номерних знаків;

3) у дачних та дачно-будівельних кооперативах, садових товариствах, гаражно-будівельних кооперативах на технічні цілі (роботу насосів) та освітлення території;

4) юридичними особами, які є власниками (балансоутримувачами) майна, що використовується для компактного поселення внутрішньо переміщених осіб (містечок із збірних модулів, гуртожитків, оздоровчих таборів, будинків відпочинку, санаторіїв, пансіонатів, готелів тощо), у частині задоволення власних побутових потреб внутрішньо переміщених осіб;

5) релігійними організаціями в частині споживання електричної енергії на комунально-побутові потреби.

За наявності обліку споживання електричної енергії за періодами часу розрахунки споживачів, зазначених у [підпункті 1](#) пункту 2 цього додатка, проводяться за фіксованою ціною на електричну енергію, визначеною [пунктом 1](#) цього додатка, із застосуванням таких коефіцієнтів (за вибором споживача):

1) за двозонним диференціюванням за періодами часу:

0,5 фіксованої ціни в години нічного мінімального навантаження енергосистеми (з 23-ї до 7-ї години);

повна фіксована ціна в інші години доби;

2) за тризонним диференціюванням за періодами часу:

1,5 фіксованої ціни в години максимального навантаження енергосистеми (з 8-ї до 11-ї години і з 20-ї до 22-ї години);

повна фіксована ціна у напівпіковий період (з 7-ї до 8-ї години, з 11-ї до 20-ї години, з 22-ї до 23-ї години);

0,4 фіксованої ціни в години нічного мінімального навантаження енергосистеми (з 23-ї до 7-ї години).

{Положення доповнено додатком 3 згідно з Постановою КМ № 1325 від 28.12.2020; в редакції Постанов КМ № 238 від 24.03.2021, № 439 від 28.04.2021; із змінами, внесеними згідно з Постановами КМ № 659 від 29.06.2021, № 767 від 28.07.2021; в редакції Постанови КМ № 859 від 11.08.2021; із змінами, внесеними згідно з Постановами КМ № 453 від 16.04.2022, № 1206 від 28.10.2022, № 262 від 24.03.2023, № 384 від 25.04.2023, № 544 від 30.05.2023, № 1375 від 27.12.2023}

Додаток 4
до Положення

ПРИМІРНИЙ ДОГОВІР

про надання послуг із забезпечення доступності електричної енергії для побутових споживачів гарантованим покупцем

{Положення доповнено додатком 4 згідно з Постановою КМ № 859 від 11.08.2021}

Додаток 5
до Положення

МЕТОДИКА

розрахунку вартості послуги із забезпечення доступності електричної енергії для побутових споживачів, що надаються постачальниками універсальних послуг гарантованому покупцю

1. Розрахунок вартості послуг здійснюється щомісяця до 11 числа місяця, що настає за розрахунковим періодом, за формулою:

$$ВПП = В_p - В_\phi,$$

де V_p - ринкова вартість електричної енергії, спожитої побутовими споживачами у розрахунковому місяці, гривень;

V_ϕ - вартість електричної енергії, спожитої побутовими споживачами у розрахунковому періоді за фіксованими цінами, встановленими Положенням про покладання спеціальних обов'язків на учасників ринку електричної енергії для забезпечення загальносуспільних інтересів у процесі функціонування ринку електричної енергії, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 5 червня 2019 р. № 483.

2. Ринкова вартість електричної енергії, спожитої побутовими споживачами у розрахунковому місяці, розраховується за формулою:

$$В_p = \sum_i W_i \cdot Ц_{уп i},$$

де W_i - фактичний обсяг споживання електричної енергії побутовими споживачами, що приєднані до мереж i -го оператора системи розподілу, оператора системи передачі, МВт·год;

C_{uni} - ціна на універсальні послуги для непобутових споживачів, що приєднані до мереж i -го оператора системи розподілу, оператора системи передачі на розрахунковий місяць, розрахована відповідно до [Порядку формування цін на універсальні послуги](#), затвердженого постановою НКРЕКП від 5 жовтня 2018 р. № 1177, гривень за МВт·год.

3. Фактичний погодинний обсяг споживання електричної енергії побутовими споживачами (W_{it}) повинен відповідати розрахункам обсягів споживання побутовими споживачами, здійсненим постачальником універсальної послуги за кожним оператором системи розподілу на підставі профілю споживання електричної енергії споживачам групи "б" такого оператора системи розподілу, яка визначена в [Тимчасовому порядку визначення обсягів купівлі електричної енергії на оптовому ринку електричної енергії електропостачальниками та операторами системи розподілу на перехідний період до дати початку дії нового ринку електричної енергії](#), затвердженому постановою НКРЕКП від 28 грудня 2018 р. № 2118.

4. Фактична вартість електричної енергії, спожитої побутовими споживачами у розрахунковому періоді, розраховується постачальником універсальної послуги на підставі підтверджених операторами системи розподілу електричної енергії та оператором системи передачі електричної енергії фактичних даних щодо споживання електричної енергії побутовими споживачами у розрахунковому періоді та фіксованих цін, що визначені у додатку 2 до Положення про покладення спеціальних обов'язків на учасників ринку електричної енергії для забезпечення загальносуспільних інтересів у процесі функціонування ринку електричної енергії.

5. Постачальники універсальних послуг за 15 діб до початку розрахункового місяця надають гарантованому покупцю прогностичні обсяги споживання електричної енергії побутовими споживачами за кожним оператором систем розподілу та оператором системи передачі, на території ліцензійної діяльності якого вони здійснюють постачання, за формулою, наведеною у [пункті 7](#) цієї методики.

6. Оператори систем розподілу та оператор системи передачі надають гарантованому покупцю добові погодинні графіки відпуску електричної енергії постачальникам універсальних послуг, яким вони надають послугу з розподілу електричної енергії, за площадкою вимірювання групи "б" до закінчення доби, що настає після доби постачання електричної енергії.

7. Прогнозна вартість послуг розраховується до 15 числа місяця, попереднього до розрахункового періоду, за формулою:

$$ВПП_p^{пн} = W_p^{P-1} \cdot (C_{уп} - C_{ф}),$$

де W_p^{P-1} - споживання побутових споживачів постачальників універсальних послуг за місяць минулого року, аналогічний розрахунковому періоду;

$C_{ф}$ - фіксовані ціни на електричну енергію для побутових споживачів, відповідно до додатка 3 Положення про покладення спеціальних обов'язків на учасників ринку електричної енергії для забезпечення загальносуспільних інтересів у процесі функціонування ринку електричної енергії.

8. Розрахунок надається гарантованому покупцю електричної енергії щомісяця до 10 числа місяця, що настає за розрахунковим періодом відповідно до наведеної форми

РОЗРАХУНОК*
вартості електричної енергії, спожитої побутовими споживачами
у розрахунковому періоді, за (місяць) 20__ року

Категорії споживачів	Обсяги електричної енергії, спожитої <i>i</i> -тою ціновою групою побутових споживачів у розрахунковому періоді, МВт·год (із заокругленням до трьох знаків після коми)	Встановлені ціни на електричну енергію для побутових споживачів у розрахунковому періоді, гривень за МВт·год	Вартість електричної енергії, спожитої <i>i</i> -тою ціновою групою побутових споживачів у розрахунковому періоді, гривень/МВт·год (із заокругленням до двох знаків після коми)
			(графа 1 x графа 2), гривень
Усього			
Сума компенсації втрат від постачання електроенергії побутовим споживачам, яка розраховується за цінами, диференційованими за періодами часу, за розрахунковий місяць, гривень	X	X	
Вартість електричної енергії, спожитої побутовими споживачами у розрахунковому періоді з урахуванням компенсації втрат від постачання електроенергії за цінами, диференційованими за періодами часу, гривень	X	X	

{Положення доповнено додатком 5 згідно з Постановою КМ № 859 від 11.08.2021}

Додаток 6
до Положення

МЕТОДИКА
розрахунку вартості послуги із забезпечення доступності
електричної енергії для побутових споживачів, що надається
гарантованим покупцем виробнику електричної енергії

1. Гранична вартість послуги, що придбавається кожним виробником електричної енергії, на якого покладено спеціальні обов'язки, розраховується гарантованим покупцем з урахуванням максимальної бази нарахування спеціальних обов'язків виробника електричної енергії, наведених у додатку 1 до Положення про покладення спеціальних обов'язків на учасників ринку електричної енергії для забезпечення загальносуспільних інтересів у процесі функціонування ринку електричної енергії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 5 червня 2019 р. № 483, за формулою:

$C_{i\text{р}}^{\text{Вmax}} = W_{i\text{пр}}^{\text{PSO}} * \left(C_{\text{ср}}^{\text{риннок}} * (1 - A/100) - C_i^{\text{В}} \right) * K,$	
--	--

де $W_{i\text{пр}}^{PSO}$ - максимальна база нарахування спеціальних обов'язків і-го виробника, що визначається як сальдований обсяг відпуску електричної енергії виробником електричної енергії за місяць;

$C_{\text{риннок}}^{\text{сп}}$ - фактична середньозважена ціна електричної енергії виробника, що визначається як вартість електричної енергії, проданої виробником електричної енергії за двосторонніми договорами, на ринку "на добу наперед" та внутрішньодобовому ринку, розділена на загальний обсяг продажу електричної енергії виробником електричної енергії за двосторонніми договорами, на ринку "на добу наперед", внутрішньодобовому ринку за розрахунковий період (календарний місяць);

C_i^B - мінімальна ціна відпуску виробника електричної енергії, що визначається як середньозважена фактична ціна продажу електричної енергії державного підприємства "Енергоринок" у першому півріччі 2019 р. з урахуванням індексу цін виробників;

A - розмір акцизного податку на електричну енергію, відсотків;

K - ваговий коефіцієнт, що визначає обсяг коштів, який розподіляються виробником на компенсацію послуги. Для виробника державного підприємства "НАЕК "Енергоатом" K дорівнює 0,95, для виробника ПрАТ "Укргідроенерго" K дорівнює 0,6.

2. Вартість послуги для кожного виробника на розрахунковий місяць розраховується за формулою:

$$C_{i\text{р}}^B = \begin{cases} C_{i\text{р}}^{B\text{max}} * \frac{\sum_i^m \text{ВВП}}{\sum_i^n C_{i\text{р}}^{B\text{max}}}, & \text{якщо } \sum_i^m \text{ВВП} < \sum_i^n C_{i\text{р}}^{B\text{max}} \\ C_{i\text{р}}^{B\text{max}} & , \text{якщо } \sum_i^m \text{ВВП} \geq \sum_i^n C_{i\text{р}}^{B\text{max}} \end{cases}$$

де n - кількість виробників згідно з [додатком 1](#) до зазначеного у [пункті 1](#) цієї методики Положення;

m - кількість постачальників універсальних послуг;

ВВП - вартість послуги, що надається постачальником універсальних послуг гарантованому покупцю.

3. Якщо сума вартостей послуг всіх постачальників універсальних послуг перевищує суму граничних вартостей послуг виробників, тобто $\sum_i^m \text{ВВП} > \sum_i^n C_{i\text{р}}^{B\text{max}}$, гарантований покупець збільшує фактичну вартість послуги виробникам на суму, що дорівнює різниці між $\sum_i^m \text{ВВП} - \sum_i^n C_{i\text{р}}^{B\text{max}}$, пропорційно сумарній вартості продажу електричної енергії виробником за двосторонніми договорами, на ринку "на добу наперед", внутрішньодобовому ринку та балансуєчому ринку у відповідному місяці.

4. Виробники за 15 днів до початку розрахункового місяця надають гарантованому покупцю прогнозний місячний обсяг відпуску електричної енергії на електростанціях виробника, що затверджений у прогнозному балансі об'єднаної енергетичної системи України на відповідний місяць.

5. Прогнозна вартість послуги, що надається гарантованим покупцем виробникам електричної енергії, визначається відповідно до прогнозних обсягів та цін за принципом, що передбачений [пунктами 1 і 2](#) цієї методики.

6. Фактична вартість послуги у розрахунковому місяці, що надається гарантованим покупцем виробникам електричної енергії, зменшується на фактичну вартість послуг із забезпечення безпеки постачання електричної енергії, які надаються у відповідному розрахунковому місяці учасниками ринку електричної енергії, що здійснюють операції з експорту електричної енергії, гарантованому покупцю на виконання [Положення про покладення спеціальних обов'язків на учасників ринку електричної енергії, що здійснюють операції з експорту електричної енергії, для забезпечення загальносуспільних інтересів у процесі функціонування ринку електричної енергії протягом дії воєнного стану](#), затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 7 липня 2022 р. № 775 (Офіційний вісник України, 2022 р., № 56, ст. 3324).

{Положення доповнено додатком 6 згідно з Постановою КМ [№ 859 від 11.08.2021](#); із змінами, внесеними згідно з Постановами КМ [№ 775 від 07.07.2022](#) - діє до дня припинення чи скасування воєнного стану, [№ 1206 від 28.10.2022](#)}

Додаток 7
до Положення

ПРИМІРНИЙ ДОГОВІР
**про надання послуги із забезпечення безперебійного
функціонування постачальника “останньої надії”**

{Положення доповнено додатком 7 згідно з Постановою КМ [№ 299 від 16.03.2022](#) - діє до 31 грудня 2022 року; із змінами, внесеними згідно з Постановами КМ [№ 363 від 21.04.2023](#) - застосовується з 1 квітня 2023 року, [№ 1385 від 22.12.2023](#)}